

VI.

БОРБИ ЗА ОСВОБОЖДЕНИЕ ОТЪ ИГО.

Въ тоя край най-рано още изникватъ борбитѣ за нашето политическо освобождение отъ турско иго. Така презъ 1836 година въ Капиновския манастиръ пламва Велчовата завѣра, подъ водителството на капитанъ Георги Стойковъ Мамарчевъ, който пръвъ тукъ вдигналъ и развѣлъ знамето за българската свобода.

Известна е въ историята презъ 1856 год. бунтовната чета на Капитанъ Никола, още наречена дѣдо Николакевата буна, която избухва въ Петро-Павловския манастиръ при гр. Лѣсковецъ, организирана по нареждане на великия деецъ за нашето освобождение — Георги Ст. Раковски отъ Бѣлградъ. Тя имала за задача тайно да нападне Търновския гарнизонъ, да разграби оржжието отъ войската и да го раздеде на българското население, което да се опълчи срещу турското робство. Въ тая чета взематъ участие и горно-орѣховчани, между които сж били: Тодоръ Недевъ — бащата на запасния генералъ Атанасъ Т. Бендеревъ, М. Мустаковъ и други. Първиятъ следъ пропадането на съзаклятието билъ преследванъ отъ турската власть и едва успѣлъ да прехвърли Дунава установилъ се въ Гюргево, кждето и починалъ презъ 1864 година.

Презъ 1870 година Христо Ивановъ Бунито, сподвижникъ на великия апостолъ Василь Левски, посетилъ нашия край и по-голѣмитѣ села въ околността, кждето спечелилъ и организиралъ много хора за народното дѣло. Самия Левски, придруженъ отъ Вичо Грънчарови е миналъ презъ Горна Орѣховица презъ 1871 година и отишълъ въ Лѣсковецъ по комитетска работа. Нѣмаме положителни сведения дали тукъ още тогава не е турилъ началото на комитетъ, обаче, първитѣ хора, които възприели революционната идея въ Горна Орѣховица още отъ самия Левски сж били: Петъръ Арnaudовъ, братята Сидеръ и Вичо К. Грънчаровъ и още мнозина, имената на които не можахъ да се узнаятъ. Презъ 1872 година Левски отново минава презъ Горна Орѣховица, говорилъ на своитѣ хора за дѣлото и отишълъ въ Лѣсковецъ, кждето възобновилъ стария революционенъ комитетъ.

Презъ есенята 1875. година, ръководителитѣ на революционнитѣ окръжи се прехвърлятъ последователно, единъ по единъ въ Румжния. Тамъ, въ Гюргево, се събрали: Стамболовъ, Воловъ, Иларионъ Драгостиновъ, Бенковски, Никола